

К О Н С П Е К Т

Докторантура по

Политически науки (Европеистика – Политологични изследвания на ЕС)

1. История на европейската идея – федералистката концепция за обединена Европа – дефиниции, проекти и резултати. Съдържание и динамика на обединителните процеси в Западна Европа след ВСВ – План Маршал, Съвет на Европа, НАТО и Брюкселския пакт. Възникване на интеграционните общности – План Шуман, План Плевен, Римските договори.
2. Интеграционните процеси през 70те и 80те години – изпълнение на Хагския триптих, Средиземноморско разширяване, Единен европейски акт. Развитие на идеята за ЕС – Договорите от Маастрихт, Амстердам и Ница. Новото в Договора от Лисабон.
3. Пътят на България към членство в ЕС - история, преговорен процес, ключови проблеми и тяхното развитие във времето, динамика на перспективите. Мониторингов процес след 2007г.
4. Класически теории за европейската интеграция – идеи, приноси и критика. Методология на политологичните изследвания. Основни подходи. Описателни и каузални заключения (inference) и обяснения. Количествени и качествени методи.
5. Характер на европейската политическа система: политическа общност без държава. Три основни дефицита на политическата власт в ЕС – дефицит на легитимност, дефицит на лидерство и дефицит на изпълнението (*delivery deficit*).
6. Институционална структура на ЕС, разделение на властите и взаимодействие между основните институции. Специфики на процеса на вземане на решения – право на инициатива, компетентности, правомощия.
7. Функциониране на двойната изпълнителна власт: (1) прерогативи и делегиране на правомощия; политическо ръководство и административно сливане; (2) демократичен контрол върху изпълнителната власт в ЕС; политическа и административна отговорност.
8. Функциониране на законодателна власт в ЕС: *Съвет на ЕС* – определяне на дневния ред и формиране на коалиции при гласуване; *Европейски парламент* – лидери и ръководство, партийни групи и комисии. Спазряване по законодателството между Съвета и ЕП.
9. Партийната система на ЕС: основни партийни обединения. Динамика на системата. Съгласуваност и сплотеност на партиите групи и роля на срещите на върха между политическите лидери. Избори и референдуми. Нови политически “арени” и нови стратегии.
11. Концепция и практики на “доброто управление” – същност, история, ключови проблеми.
12. Гражданство – същност, механизми на представителство и защита на гражданските интереси. Специфика на европейското гражданство. Избори и референдуми.
13. Гражданско общество – роля в политическия живот и в процеса на формиране и провеждане на публични политики. Представителство на интереси: теории и модели на представителство на интереси (плюрализъм и корпоратизъм). Лобирането в Европейския съюз – глобализиране и европеизация. Дилемата на представителността и ефективността.
14. Обществено мнение в ЕС: край на разрешителния консенсус (*permissive consensus*). Национални кливиджи/деления и транс-национални икономически интереси – нагласи на основните социални групи в ЕС. Новите транс-национални кливиджи/деления.

15. Видове политики на Европейския съюз – характеристики на политиките, степени на участие на ЕС, общи политики, доминиращи и споделени компетенции. Общи търговска, обща селскостопанска, обща транспортна политика.

16. Регионална политика – юридическа основа, необходимост. Регионална политика на Европейската общност и ЕС. Цели и подходи за осъществяването на регионалната политика. Комитет по регионите. Европейска инвестиционна банка.

17. Политика на ЕС в областта на образованието и културата. Лисабонска стратегия. Европа 2020.

18. Европейският съюз - глобален външнополитически актьор в системата на международните отношения. Общата европейска политика по сигурността и отбраната като компонент на външните отношения на ЕС. Мястото и ролята на Западноевропейския съюз.

19. Функциониране на глобалната система на международните отношения. НАТО след студената война: Евроатлантически съвет за партньорство. Балканското направление във външната политика на ЕС: способност за участие в разрешаването на кризи и конфликти.

20. Партньорство за мир, глобални амбиции отвъд еврозоната, процесът на разширяване. Стратегии за разширяване на ЕС. Политически и икономически критерии за присъединяване.

ЛИТЕРАТУРА

Алмънд, Г., Верба С. 1998 Гражданската култура, С. Гал-ико.

Смит, Антъни. 2000 Националната идентичност, Изд. „Кралица Маб”.

Бусек Е., В. Микулич: 2005: Европейският съюз по пътя на Изток, Издателство ПИК, Велико Търново.

Хелд, Дейвид. 2004. Демокрацията и глобалният ред. От модерната държава към космополитното управление, Либералната демокрация и гражданството, Изд. Критика и хуманизъм.

Демокрацията и предизвикателствата на времето. 1991. Антология, София.

Европейско политическо сътрудничество, Фондация “Отворено общество”, С., 1999.

Шикова, Ингрид 2009. Лисабонският договор – институциите, политиките, гражданите, Институт по публична администрация, София

Муф, Шантал (съст.) 2004. Измерения на радикалната демокрация, Изд. Критика и хуманизъм.

Кабакчиева, П. 2001. Гражданското общество срещу държавата, ЛиК, София

Карасимеонов, Г. 2004: Политика и политически институции, Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, София

Коларова, Р. 2007 Сравнително европейско управление. Университетско издателство, София.

Ленърд, Д. 2006: Справочник за Европейския съюз. Изчерпателно ръководство за всички аспекти на ЕС, девето издание, Минерва, София

Нерешените задачи на държавите от петото разширяване, Сравнителен Доклад, Доклад за България, Институт „Отворено общество”, София, 2009.

Основи на европейската интеграция, ЦЕИ, второ преработено издание, С., 1998

Основното за Европейския съюз’ под редакцията на Пенка Караиванова, 1997

От Римските договори към бъдещето на ЕС: конституция, гражданско участие, идентичности, БЕКСА, София, 2007.

Попова, Ж. 1999. Основи на правото на Европейския Съюз.

Пътят на България към Европейския съюз. (под редакцията на Иванка Петкова), ИИП, 1999

Брубейкър, Р. 2004. Национализмът в нови рамки, Националната общностност и националния въпрос в Нова Европа, Изд. Критика и хуманизъм.

Хънтингтън, С. 2005. Кой сме ние, Глава първа, Изд, Обсидиан.

Стойчева, М. (съст.). 2008. Европейски перспективи, Университетско издателство „Св. Климент Охридски”.

Танев, Т., Верхайен Т. (2000). Въведение в публичната администрация в европейски контекст. С., ГАЛ-ИКО

Хабермас, Ю. (1995) Структурни изменения на публичността: изследвания върху една категория на буржоазното общество, София: ЦИД, Университетско издателство „Св. Климент Охридски”.

Хикс, С. Политическите институции на Европейския съюз, Второ преработено издание С. 2007

Adapting to the Integration in an Enlarged European Union, Vol. 2 Adapting the Enlarged Union to the Citizen (ed. K. Nikolov), BECSA, Sofia, 2008.

Anderson, B. Imagined Communities, reflections on the Origin and Spread of Nationalism, Verso, Online copy

Bovens, M., D. Curtin & P. 't Hart (Eds.). (2010). *The real world of EU accountability: what deficit?* Oxford: Oxford University Press.

Box-Steffensmeier, Janet M., Henry E. Brady, and David Collier (Editors) (2008) *The Oxford Handbook of Political Methodology*, Oxford University Press.

Bruter, M. 2005. *Citizens of Europe? The Emergence of a Mass European Identity*, Palgrave Macmillan.

Checkel, L.& Katzenstein, P. (eds.) 1009. *European Identity* (eds. L.), Cambridge University Press.

Citizens' Europe? Reflections on the Implications of the Lisbon Treaty (eds. R. Kolarova & K.Hristova-Valcheva), BECSA, Sofia, 2008.

Curtin **Deirdre** and Morten Egeberg (Eds.), (2009) *Towards a new executive order in Europe?* London: Routledge.

Della Porta, Donatella and Michael Keating 2008 (eds.), *Approaches and Methodologies in the Social Sciences*. Cambridge University Press.

European Governance. A White Paper, European Commission, 25.7.2001, COM (2001), 428 final, Brussels, документът е достъпена на http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0428en01.pdf

Egeberg, Morten (ed.) (2006) *Multilevel Union Administration: The Transformation of Executive Politics in Europe*, Macmillan Press

Herrmann, R., Risse, T. & Brewer, M. (eds.) 2004. *Trnasnational Identities*, Rowman&Littlefield.

Hix, Simon and Dr Bjørn Høyland *The Political System of the European Union*, Macmillan Press, 3rd edition 2011.

Keating, M. *Plurinational Democracy. Stateless Nations in a Post-Sovereignty Era*, Oxford University Press, 2001:197.

Moussis, N. 2007. *Guide to European Policies*, 13th revised edition, European Study service.

New Actors in a New Environment: Accession to the EU, Civil Society and Multilevel Government, BECSA, Sofia, 2009.

Olsen, J. 2007. *Europe in Search of Political Order*, OUP.

Parekh, B. 2008. *A New Politics of Identity. Political Principles for an Independent World*, Palgrave Macmillan.

Preston, J. 1994. *Regional policy*, Longman.

Jansen, T. 1999.(ed.) *Reflections on European Identity*, ed. by Thomas, European Commission, Working paper.

Rummel, R. 1992. *Regional integration in the global test*.

Mair, P. (ed.) 1990. *The European Party System*, Oxford University Press.

Wood, D.& Yesilada, B. 1996. *The Emerging European Union*.

Шикова, И. 2011. Политики на Европейския съюз. УИ “Св. Климент Охридски”

Шикова, И. 2012 Ротационното председателство в Европейския съюз, Дипломатически институт, Министерство на външните работи